

OPINIE

KOMITET REGIONÓW

INTERACTIO – POSIEDZENIE ZDALNE – 141. SESJA PLENARNA KR-U, 8.12.2020–10.12.2020

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – W kierunku bardziej zrównoważonej turystyki dla miast i regionów UE

(2021/C 37/02)

Sprawozdawca: Manuel Alejandro CARDENETE FLORES (ES/RE), wiceminister turystyki, odnowy, sprawiedliwości i administracji lokalnej wspólnoty autonomicznej Andaluzji

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

Uwagi wstępne

1. Podkreśla, że **turystyka jest sektorem strategicznym**, narzędziem integracji i kluczowym motorem odbudowy społeczno-gospodarczej. Odpowiada za ponad 10 % produktu krajowego brutto UE i tworzy miejsca pracy dla 26 mln osób, składając się na 6 % całkowitego eksportu UE.
2. Podkreśla znaczenie **transportu i mobilności jako kluczowych elementów spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej** UE oraz potrzebę przyjęcia inteligentnych i zrównoważonych rozwiązań w zakresie mobilności, zwłaszcza w regionach, w których rozwój gospodarczy jest bardziej zagrożony ze względu na zbyt dużą zależność od transportu lotniczego i morskiego.
3. Zwraca uwagę, że duże zróżnicowanie podróżujących pod względem społecznym, kulturowym, wiekowym i dochodowym stwarza szerokie możliwości działalności dla wielu przedsiębiorców, począwszy od międzynarodowych korporacji, a skończywszy na mikroprzedsiębiorstwach. Ekosystem turystyczny obejmuje takie sektory jak zakwaterowanie, transport, gastronomia, kultura, sport i rekreacja, jak również usługi organizacji wycieczek. Łącznie to ok. 2,4 mln przedsiębiorstw, z czego ponad 90 % to MŚP.
4. Popiera zalecenia i wytyczne Światowej Organizacji Turystyki (WTO tourism), jak również wizję zrównoważonej odbudowy turystyki One Planet oraz wizję Agendy ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 przedstawioną w celach zrównoważonego rozwoju w dziedzinie turystyki i transportu.
5. Zgadza się z definicją **zrównoważonej turystyki** sformułowaną przez Światową Organizację Turystyki: „Turystyka, która bierze w pełni pod uwagę obecne oraz przyszłe skutki gospodarcze, społeczne i środowiskowe w celu zaspokojenia potrzeb zwiedzających, przemysłu, środowiska i społeczności goszczących”.
6. Podkreśla, że **kryzys wywołany przez SARS-CoV-2** zmienił sytuację w sposób dramatyczny, przynosząc ogromne ofiary w ludziach oraz katastrofalne skutki gospodarcze, które wpływają dotkliwie na Europę. Powoduje to osobiste straty, znaczne trudności finansowe i upadek wielu przedsiębiorstw, **zwłaszcza w sektorze turystyki i transportu**.
7. Uznaje, że trudności te pogłębiają się w przypadku najbardziej oddalonych regionów UE, które są w dużym stopniu zależne od sektora turystyki i których perspektywy ożywienia gospodarczego są poważnie zagrożone przez ich niemal wyłączną zależność od transportu lotniczego i brak możliwości korzystania z innych środków transportu.
8. Zaznacza potrzebę promowania zrównoważonych usług turystycznych, które uwzględniają bogate europejskie dziedzictwo historyczne i kulturowe, jak również unikatowe dziedzictwo przyrodnicze.

9. Przypomina o przekrojowym charakterze ruchu turystycznego, co pokazuje obecny kryzys, zważywszy, że spadek działalności turystycznej nie tylko dotyka takie sektory jak branża hotelarska i restauracyjna lub transport, lecz także wiele obszarów gospodarki o wysokiej wartości.
10. Zwraca uwagę, że Europa musi zachować proaktywną i przywódczą postawę w obecnym i kolejnym możliwym kryzysie, i podejmować w odpowiednim czasie działania niezbędne do **zapobieżenia załamaniu się** sektora turystyki.
11. Dostrzega, że obecny kryzys zdrowotny spowodowany przez pandemię COVID-19 uwidocznili szczególnie trudną sytuację turystyki na obszarach wyspiarskich, które dysponują ograniczonymi zasobami.
12. Przypomina państwom członkowskim i instytucjom UE, jak ważne jest **przeznaczenie wystarczających środków finansowych** na ratowanie tego sektora i opracowanie **długoterminowej europejskiej polityki** na rzecz zrównoważonej turystyki wysokiej jakości w oparciu o poszanowanie środowiska naturalnego i przeciwdziałanie zmianie klimatu.
13. Utrzymuje, że należy przejść do działania i dążyć do poprawienia obecnych modeli turystyki i transportu, zapewniając ich pełną zrównoważoność pod względem społecznym, gospodarczym i środowiskowym, a także postrzegając **kryzys jako bodziec do refleksji, która położy grunt pod odporność i przyszłą zrównoważoność** sektorów turystyki i transportu.

Wpływ pandemii COVID-19 na sektor turystyki i transportu w Europie oraz krótko- i średnioterminowej reakcji w formie odbudowy i zwiększania odporności UE: pakiet dla branży turystycznej i transportowej

14. Podkreśla, że zgodnie z szacunkami Światowej Organizacji Turystyki straty spowodowane przez pandemię w światowym sektorze turystyki w pierwszych pięciu miesiącach 2020 r. były już ponad trzy razy wyższe od strat odnotowanych podczas międzynarodowego kryzysu finansowego w 2009 r.⁽¹⁾
15. Wzywa do lepszej koordynacji **między państwami członkowskimi** przy wprowadzaniu zakazów i ograniczeń w przemieszczaniu się, by ułatwić ożywienie tego sektora, zmniejszyć dezorientację turystów i zachęcić do podróżowania. Z zadowoleniem przyjmuje wysiłki podjęte przez Komisję Europejską i Europejskie Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób, by dostarczać obiektywnych i dokładnych informacji na temat rozwoju pandemii.
16. Podkreśla znaczenie, jakie dla ożywienia turystyki ma przyjęcie wspólnej strategii na rzecz mobilności osób w UE, która zwiększy zaufanie do podróżowania, w szczególności poprzez testowanie na koronawirusa w państwie wyjazdu, tj. przed rozpoczęciem podróży, co zwiększy bezpieczeństwo podróży i umożliwi zrezygnowanie z kwarantanny.
17. Ocenia pozytywnie **szybką reakcję UE mającą na celu uratowanie turystyki i transportu**, w szczególności komunikat Komisji Europejskiej „Turystyka i transport w roku 2020 i w dalszej przyszłości” oraz towarzyszące mu zalecenia i wytyczne – pakiet dla branży turystycznej i transportowej – które pomogły państwom członkowskim przywrócić bezpieczeństwo i swobodę przemieszczania się bez ograniczeń oraz ponownie otworzyć granice wewnętrzne, pokonując kryzys związany z płynnością i odbudowując zaufanie konsumentów.
18. Odnosi się również pozytywnie do **tymczasowych ram środków pomocy państwa**⁽²⁾, które umożliwiły państwom członkowskim zwiększenie wsparcia dla przedsiębiorstw, a także do nowego **europejskiego instrumentu tymczasowego wsparcia w celu zmniejszenia ryzyka bezrobocia w związku z sytuacją nadzwyczajną**⁽³⁾ (SURE), który wspiera dochody gospodarstw domowych oraz zachowanie zdolności produkcyjnej i kapitału ludzkiego przedsiębiorstw i gospodarki, do inicjatywy REACT-UE⁽⁴⁾, która umożliwia instytucjom zarządzającym zmianę przydziału środków w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w celu zaradzenia najpilniejszym skutkom kryzysu, a także do **Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji** przynoszącego korzyści pracownikom sektora turystyki zwolnionym w wyniku kryzysu. Ponadto popiera takie projekty jak „Re-open EU”⁽⁵⁾ – platformę internetową zawierającą aktualne dane na temat ograniczeń w podróżowaniu po Europie, zdrowia publicznego i środków bezpieczeństwa.
19. Docenia wysiłki Komisji Europejskiej mające na celu ułatwienie płynności **zwiększonej pomocy państwa** w celu ratowania europejskich przedsiębiorstw oraz proponuje utrzymanie w mocy niektórych przepisów (w tym zmienionej zasady de minimis) dopóty, dopóki jest to konieczne w regionach szczególnie dotkniętych kryzysem.

(1) <https://www.e-unwto.org/doi/epdf/10.18111/wtobarometereng.2020.18.1.4>

(2) https://ec.europa.eu/competition/state_aid/what_is_new/sa_covid19_temporary-framework.pdf

(3) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A52020PC0139>

(4) https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/factsheet/2020_mff_reacteu_en.pdf

(5) <https://reopen.europa.eu/pl>

20. Wzywa wszystkie państwa członkowskie do **stosowania wszystkich rodzajów pomocy** dozwolonych tymczasowo na podstawie zasad ramowych w celu zaspokojenia pilnych potrzeb w zakresie płynności oraz natychmiastowych potrzeb w zakresie aktywów obrotowych i inwestycji, a także do ratowania **przedsiębiorstw**, które zostały poważnie dotknięte przez pandemię COVID-19⁽⁶⁾, aby umożliwić im w ten sposób restrukturyzację i rozwój działalności.

21. Z zadowoleniem przyjmuje środki uzgodnione przez państwa członkowskie UE, które – zdaniem przewodniczącego Komitetu Regionów – stanowią „przykład solidarności”, i stwierdza, że niezbędne jest, by budżet UE i **plan odbudowy** zostały szybko udostępnione miastom i przedsiębiorstwom we wszystkich europejskich miastach, regionach i wioskach europejskich w celu pokonania tego bezprecedensowego kryzysu.

22. Apeluje o dążenie do porozumienia w celu wypracowania rzeczywistego partnerstwa między wszystkimi poziomami **sprawowania rządów**, w sposób promujący wspólną odpowiedzialność i zapobiegający nadmiernej centralizacji.

23. Wzywa Komisję Europejską, by we współpracy z państwami członkowskimi przyjęła zestaw wytycznych oraz specjalne listy kontrolne dla UE zaadresowane do władz lokalnych i regionalnych, służące jako **instrukcje w pierwszych dniach klęsk żywiołowych**, nawet przed przedsięwzięciem środków krajowych i unijnych. Odnotowuje, że wytyczne zawarte w pakiecie dla branży turystycznej i transportowej stanowią już doskonały punkt odniesienia.

24. Stwierdza, że środki zawarte w **pakiecie dla branży turystycznej i transportowej** to ważny pierwszy krok mający na celu poprawę zdolności reagowania lokalnych ośrodków turystycznych na nowe fale pandemii i inne potencjalne katastrofy, które mogą wystawić zdolności sektora do odbudowy na ciężką próbę.

25. Uważa, że ze względu na pandemię pilnie potrzebne są nowe strategie, które będą wspierać sektor hotelarstwa i gastronomii oraz rozwój działalności turystycznej na szczeblu lokalnym, takiej jak turystyka wiejska, gastronomia lokalna czy lokalne tradycje. Tendencje zmieniły się w skali globalnej, a mniejsze lokalizacje turystyczne, odizolowane miejsca docelowe, w których rodziny i mniejsze grupy mogą bezpiecznie podróżować, stały się bardziej atrakcyjne. Aby turystyka mogła przetrwać w ciągu najbliższych 2-3 lat, musimy kierować turystów do naszych własnych ośrodków turystycznych.

26. Podkreśla, że **koszty wynikające ze środków ostrożności związanych z pandemią COVID-19 w transporcie publicznym** mogą zostać włączone do zamówień publicznych na usługi, co pozwoli uniknąć przeniesienia na organy odpowiedzialne za transport, często władze lokalne i regionalne, wysokich dodatkowych kosztów finansowych.

27. Wyraża poparcie dla **stopniowego wdrażania długoterminowego zwolnienia z obowiązku posiadania wizy** w celu zwiększenia liczby odwiedzających z państw trzecich i zachęcenia turystów do powrotu do Europy.

28. Oczekuje, że w przyszłości wszelkie decyzje władz krajowych w sprawie zakazów podróżowania i tymczasowego zamykania granic będą przekazywane w wyprzedzeniu władzom europejskim, a także regionom przygranicznym w celu poprawy koordynacji i zapewnienia dostępu do informacji w odpowiednim czasie.

29. Zdecydowanie popiera plan odbudowy dla Europy mający na celu pomoc w naprawie szkód gospodarczych i społecznych spowodowanych przez pandemię COVID-19, zainicjowanie europejskiej odbudowy oraz utrzymanie i tworzenie miejsc pracy.

Konieczność podjęcia działań w celu zapewnienia bardziej zrównoważonego charakteru turystyki

30. Wskazuje, że w ostatnich latach turystyka była jedną z branż, w których najszybciej następował wzrost. Uwidocznili to **trudności w zrównoważonym rozwoju pod względem gospodarczym, środowiskowym i społecznym**.

31. Docenia komunikaty Komisji „Europa – najpopularniejszy kierunek turystyczny na świecie – nowe ramy polityczne dla europejskiego sektora turystycznego” (2010 r.) oraz „Europejska strategia na rzecz większego wzrostu gospodarczego i zatrudnienia w turystyce przybrzeżnej i morskiej” (2014 r.).

32. Zauważa, że turystyka stoi obecnie w obliczu **nowych i poważnych wyzwań, którym będzie trzeba stawić czoła**, takim jak zmiana klimatu, rosnące zagęszczenie ruchu, nadmierna presja na infrastrukturę, zużycie wody i energii oraz degradacja środowiska, **którymi należy się zająć w sposób pilny i priorytetowy**, jak również utrata tożsamości oraz poszanowanie autentyczności lokalnych miejscowości.

⁽⁶⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?qid=1587137448000&uri=CELEX:52020DC0112>

33. Stwierdza, że turystyka może być wzorem działalności w ramach zrównoważonej transformacji ekologicznej zapowiedzianej w Zielonym Ładzie zgodnie z przekonaniem, że Europa może stać się pierwszym neutralnym pod względem klimatu kontynentem w 2050 r., a także wzorem procesu dostosowania gospodarki do ery cyfrowej oraz promowania równości i włączenia społecznego oraz zdecydowanie zachęca instytucje UE i państwa członkowskie do podjęcia środków niezbędnych do osiągnięcia tych celów.

34. Dostrzega, że osiągnięcie tych celów będzie możliwe wyłącznie pod warunkiem oparcia się na solidnych podstawach, które precyzyjnie określą zakres, obowiązki i konsekwencje związane z przestawieniem tego obszaru działalności na tory prawdziwego zrównoważonego rozwoju przy silnym zaangażowaniu na rzecz wdrożenia tego modelu.

Środki transportu wykorzystywane do podróży

35. Przypomina, że **turystyka** składa się ze złożonego łańcucha wartości wielu zainteresowanych stron mających **bezpośredni związek z działalnością w zakresie transportu pasażerskiego**.

36. Przypomina o potrzebie poczynienia postępów w turystyce z myślą o urzeczywistnieniu gospodarki o obiegu zamkniętym w tym sektorze.

37. Zauważa, że Światowa Organizacja Turystyki i Międzynarodowe Forum Transportu przewidują wzrost emisji dwutlenku węgla związanych z transportem w celach turystycznych o około 25 % do 2030 r.

38. W związku z tym uznaje potrzebę przeanalizowania i wprowadzenia lub wdrożenia lepszej łączności europejskich miast i regionów, wyboru mniej zanieczyszczających alternatyw oraz zbadania możliwości poprawy intermodalności zgodnie z ostatecznym celem Zielonego Ładu i z zadowoleniem przyjmuje zapoczątkowanie przez Komisję Europejską w 2020 r. **strategii na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności**.

39. Zdecydowanie zachęca państwa członkowskie UE do połączenia sił na rzecz pilnego rozwiązania problemu braku zrównoważonych alternatywnych środków transportu oraz inwestowania w rozwój i promowanie długodystansowych tras kolejowych, zwłaszcza pociągów nocnych, tak by podróże niskoemisyjne stały się bardziej atrakcyjnym wariantem.

40. Popiera **uzależnienie pomocy publicznej dla przedsiębiorstw lotniczych** od ich zobowiązania do realizacji celów **w zakresie obniżenia emisji zanieczyszczeń**.

41. Stwierdza, że należy wspierać takie samo zaangażowanie **w przypadku różnych środków transportu**, zarówno w transporcie drogowym, jak i w morskim, ze szczególnym uwzględnieniem rejsów wycieczkowych, ze względu na ich duży wpływ na środowisko.

42. Wyraża ubolewanie z powodu niższego **wsparcia dla transportu autobusowego i kolejowego** (kluczowych środków transportu lokalnego i regionalnego) w stosunku do transportu lotniczego, co wywiera większy nacisk na finansowanie najbardziej zrównoważonych rodzajów transportu, i wzywa do zdecydowanego zaangażowania się w zwiększenie możliwości zrównoważonej mobilności w całej Europie za pomocą transportu kolejowego, przypominając, że Komisja Europejska za cel na 2021 r. określiła **poprawę wkładu sektora kolejowego w zrównoważoną turystykę w UE**.

43. Zwraca uwagę na znaczenie tego, by podczas wdrażania przyszłych środków dotyczących emisji CO₂ w transporcie lotniczym i morskim, przewidzianych w Europejskim Zielonym Ładzie oraz w nowej strategii na rzecz mobilności zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju, przeprowadzono oceny oddziaływania tych środków na najbardziej oddalone regiony UE, których spójność gospodarcza i społeczna, zarówno pod względem mobilności obywateli, jak i rozwoju działalności gospodarczej, w dużym stopniu zależy od transportu lotniczego i morskogo.

44. Podkreśla potrzebę **wsparcia finansowego, aby umożliwić przewoźnikom publicznym**, którzy doświadczyli drastycznego spadku dochodów, stworzenie bardziej zrównoważonej floty transportu za pomocą pojazdów bezemisyjnych i niskoemisyjnych.

45. Wyraża zainteresowanie opracowaniem **inicjatyw łączących podróże koleją z odkryciami kulturowymi i turystyką** w sytuacji po kryzysie, rozwojem programu #DiscoverEU oraz ścisłą współpracą z przedstawicielami regionów UE w celu rozpropagowania możliwości związanych z turystyką kolejową podczas Europejskiego Roku Kolei (EYR2021) i po jego upływie.

46. Zwraca uwagę na znaczenie **uznania EuroVelo⁽⁷⁾ za kolejną sieć TEN-T** (transeuropejską sieć transportową) w uzupełnieniu do istniejących sieci dróg, linii kolejowych i śródlądowych dróg wodnych, czego wynikiem będzie bezpieczniejsza, bardziej bezpośrednia, spójna i połączona infrastruktura rowerowa, z korzyścią dla wszystkich kategorii rowerzystów, która będzie znaczącym dodatkowym bodźcem do rozwoju turystyki rowerowej.

(7) Europejska sieć 17 długodystansowych szlaków rowerowych przecinających i łączących cały kontynent.

W sprawie wpływu na środowisko naturalne

47. Wyraża zaniepokojenie, że globalne ocieplenie może zmniejszyć atrakcyjność niektórych ośrodków turystycznych lub nawet stanowić zagrożenie dla ich źródeł utrzymania, i potwierdza swoją determinację, by **przeciwdziałać zmianie klimatu** w odpowiednim czasie i zgodnie z najnowszym stanem nauki, za pomocą szeregu inicjatyw i środków z zakresu polityki określonych w swoich opiniach.

48. Przypomina, że walka ta będzie miała kluczowe znaczenie dla losu wielu regionów przybrzeżnych i wyspiarskich ze względu na podnoszący się poziom morza, dla kurortów narciarskich odczuwających brak śniegu oraz regionów dotkniętych pożarami lasów, powodziami lub zamieciami śnieżnymi⁽⁸⁾.

49. Uważa, że turystyka może w znaczący sposób przyczynić się do realizacji europejskich ambicji w zakresie **gospodarki o obiegu zamkniętym**, i nalega, aby miasta i regiony uczestniczyły w debacie na temat sposobu propagowania tego programu w terenie.

50. Zaleca, aby przemysł turystyczny i transport zwiększyły podaż **neutralnych dla klimatu produktów** poprzez wykorzystanie czystej energii, mniej szkodliwych chemikaliów i tworzyw sztucznych, recykling odpadów, proces recyklingu wód opadowych i ścieków bytowych⁽⁹⁾, który znacznie ograniczyłby popyt na wodę pitną z sieci dostaw, a także bardziej systematyczne korzystanie z tych systemów.

51. Stwierdza, że konieczne jest **większe wsparcie turystyki rowerowej**, która przynosi korzyści lokalnym gospodarkom dzięki odwiedzaniu obszarów pozostających zazwyczaj poza tradycyjnym obiegiem turystycznym oraz korzystaniu z lokalnych przedsiębiorstw i usług. Ponadto niezbędna do tego infrastruktura przynosi również korzyści mieszkańcom lokalnym, gdyż większa łączność pomaga w zagwarantowaniu długoterminowej stabilności społeczności lokalnych.

52. Popiera kontynuację prac grupy roboczej DG MARE ds. europejskiego sektora statków nad wycofywaniem z eksploatacji statków w celu opracowania wspólnego planu działania UE w zakresie badań naukowych i innowacji zmierzających do zwiększenia recyklingu materiałów do budowy statków.

53. Zwraca uwagę na znaczenie promowania zrównoważonej turystyki morskiej na obszarach przybrzeżnych, w ramach której rozwijane byłyby działania na rzecz interpretacji i ochrony środowiska morskiego. Dostrzega jednocześnie wielki potencjał **żeglugi i sportów związanych z wiatrem i falami, nurkowania oraz, ogólnie rzecz biorąc, sportów wodnych** dla nauki, podnoszenia świadomości ekologicznej, odwzorowywania oceanów i badań w zakresie ochrony środowiska.

54. Wskazuje na **znaczenie turystyki dla rozwoju obszarów wiejskich**, który nie powinien już być interpretowany wyłącznie w kategoriach rozwoju rolnictwa, lecz jako siła napędowa postępu mniej rozwiniętych obszarów wiejskich, na których znajdują się grunty rolne o marginalnym znaczeniu i niskim poziomie produkcji, ale o bardzo dużej wartości dla środowiska, krajobrazu i ochrony różnorodności biologicznej. W związku z tym instytucje europejskie powinny odpowiednio uwzględnić turystykę i jej możliwości w ramach strategii na rzecz bioróżnorodności, strategii „od pola do stołu”, nowej wspólnej polityki rolnej i sieci Natura 2000, a także w długoterminowej wizji na rzecz obszarów wiejskich.

55. Uważa, że ważne jest promowanie bardziej zrównoważonej turystyki o większej wartości dodanej dla regionów poprzez włączenie do oferty turystycznej produktów wytwarzanych lokalnie, a także zwraca uwagę na konieczność docenienia obszarów przyrodniczych i chronionych oraz potencjału przestrzeni powietrznej jako zasobu turystycznego (astroturystyka).

56. Zwraca uwagę na znaczenie wykorzystywania technologii cyfrowych opartych na sieci 5G, internecie rzeczy, sztucznej inteligencji i dużych zbiorach danych w celu świadczenia innowacyjnych, zrównoważonych i skalowalnych inteligentnych usług turystycznych o dużej wartości dodanej, umożliwiających stworzenie nowych, bardziej wydajnych, dostępnych i integracyjnych modeli turystyki rozszerzonych na wszystkie regiony, a zwłaszcza obszary wiejskie. Podkreśla także znaczenie dysponowania na tych obszarach technologiami telekomunikacyjnymi zapewniającymi odpowiednią łączność.

Skutki społeczne i gospodarcze oraz potrzeba zapobiegania postrzeganiu turystyki jako problemu

57. Przypomina, że działalność turystyczna, a w szczególności **nadmierny napływ turystów** (przekraczający granicę możliwości fizycznych, ekologicznych, społecznych, gospodarczych, psychologicznych lub politycznych w ośrodkach turystycznych⁽¹⁰⁾), podobnie jak wszelkie inne obszary działalności człowieka, ma wpływ na środowisko społeczne, w którym jest prowadzona.

⁽⁸⁾ https://www.europarl.europa.eu/thinktank/pl/document.html?reference=EPRS_BRI%282017%29603932

⁽⁹⁾ <https://ec.europa.eu/environment/emas/takeagreenstep/pdf/BEMP-5.7-FINAL.pdf>

⁽¹⁰⁾ W niedawnym badaniu Parlamentu Europejskiego stwierdzono, że 105 ośrodków turystycznych w Unii Europejskiej zagrożonych jest nadmiernym napływem turystów: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/629184/IPOL_STU\(2018\)629184_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/629184/IPOL_STU(2018)629184_EN.pdf).

58. Podkreśla, że należy unikać negatywnych skutków nadmiernego napływu turystów, czyli większego zagęszczenia ruchu, presji na infrastrukturę, wzrostu zapotrzebowania na energię i wodę, degradacji środowiska, szkód dla obiektów i zabytków historycznych, utraty tożsamości i autentyczności oraz rosnących kosztów życia dla lokalnych mieszkańców, w połączeniu z pogłębiającą się nierównością między nimi. Uważa, że instytucje UE i państwa członkowskie powinny pilnie rozważyć środki i inicjatywy mające na celu uniknięcie negatywnego wpływu nadmiernego ruchu turystycznego.

59. Podkreśla, że promowanie i rozwój turystyki na obszarach wiejskich może być źródłem rozwoju gospodarczego i dobrobytu, pomagając przyciągnąć ludność lub powstrzymać spadek jej liczby na obszarach dotkniętych wyludnieniem.

60. Zaleca wdrożenie polityk mających na celu promowanie i wzmacnianie pozycji kobiet. Kobiety odgrywają kluczową rolę w utrzymaniu przedsiębiorstw turystycznych, ponieważ są głównymi podmiotami w walce z wyludnieniem. Zapewnienie im szans na zatrudnienie jest gwarancją budowania społeczności. Trzeba ocenić ich potrzeby oraz wyposażyć je w narzędzia nabywania umiejętności i poprawy konkurencyjności poprzez ukierunkowane szkolenia.

61. Sygnalizuje, że niektóre modele turystyki oparte na intensywnym wykorzystaniu tanich środków transportu i masowym przemieszczaniu się podróżnych sprzyjają nadmiernemu napływowi turystów, a jednocześnie media społecznościowe i platformy wymiany partnerskiej przedstawiają przejawskrawione reklamy ośrodków turystycznych. W związku z tym wzywa do dyskusji na temat wzrostu i jakości turystyki.

62. Wskazuje na deklarację barcelońską **NECSTouR „Lepsze miejsca do życia, lepsze miejsca do odwiedzenia”**, która dowodzi, że sektory turystyki i dziedzictwa kulturowego, materialnego i niematerialnego, mogą ściśle ze sobą współpracować z korzyścią dla obywateli europejskich i dziedzictwa kulturowego.

63. Zwraca uwagę, że **turystyka powinna być postrzegana jako rozwiązanie, a nie jako problem**, w związku z czym wskazuje na potrzebę przedstawienia propozycji nowych działań, innych niż obecne, i zapewnienia bardziej zdecydowanego wsparcia dla działań już realizowanych. Dlatego też sygnalizuje potrzebę uregulowania nowych rodzajów oferty turystycznej oraz platform gospodarki współpracy zgodnie z kryteriami uczciwej konkurencji, wzmocnienia systemów kontroli i inspekcji oraz zagwarantowania jakości i legalności usług świadczonych we wspólnych ramach wolnej konkurencji między przedsiębiorstwami, przy jednoczesnej ochronie dziedzictwa, kultury, tożsamości i jakości życia mieszkańców.

64. W związku z tym zwraca uwagę na korzyści płynące z **rozpowszechniania dobrych praktyk, strategii i metod w zakresie zrównoważonej turystyki** opracowanych w ramach różnych programów europejskich, takich jak PANORAMED, MED Horizontal projects, MITOMED+ lub WINTERMED, z myślą o ich zastosowaniu i powielaniu.

65. Proponuje zatem dalsze przyznawanie **nagrody dla Europejskiej Stolicy Inteligentnej Turystyki**.

Cyfryzacja i dane oraz płynące z nich korzyści dla tworzenia systemu monitorowania i identyfikowalności działań

66. Podkreśla **istotne zmiany w kanałach dystrybucji i sposobie korzystania z turystyki**, które umożliwiły wielu przedsiębiorstwom bezpośrednie dotarcie do klientów. Jednak małe przedsiębiorstwa nie skorzystały z tej możliwości w wystarczającym stopniu.

67. Zwraca uwagę na **informacje jako podstawowy budulec** turystyki, który jest wykorzystywany w ramach bardziej przełomowych inicjatyw w tym sektorze.

68. Dostrzega znaczenie inicjatywy Światowej Organizacji Turystyki **„W kierunku ram statystycznych do pomiaru zrównoważonej turystyki”⁽¹¹⁾**, w tym aspektów gospodarczych, społecznych i środowiskowych.

69. Podkreśla, że poziom szczegółowości, jakość, interpretacja i prawidłowe zastosowanie danych będą miały **bezpośredni wpływ na skuteczność działań politycznych** podejmowanych w starciu z kryzysem wywołanym przez COVID-19 oraz na dążenie do stworzenia Europy neutralnej dla klimatu.

⁽¹¹⁾ <https://www.unwto.org/Measuring-Sustainability-Tourism>

70. Jest zaniepokojony **brakiem harmonizacji i fragmentacją danych** dotyczących wpływu turystyki na gospodarkę, co utrudnia systemowy proces decyzyjny mający na celu wspieranie sektora turystyki i transportu.

71. Podkreśla, że oficjalne dane nie zostały przygotowane w taki sposób, by wystarczająco szybko udzielać informacji w celu stawienia czoła obecnej sytuacji, w związku z czym **regiony i miasta musiały wdrożyć inne mechanizmy pomiaru**, które nie zostały jeszcze włączone do oficjalnych danych.

72. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w marcu 2020 r. Komisja Europejska zawarła **porozumienie z platformami gospodarki współpracy** ⁽¹²⁾ w celu opublikowania kluczowych danych dotyczących zakwaterowania turystycznego, i zachęca ją do zbadania wspólnie z nimi wskaźników służących opracowaniu strategii odbudowy korzystnych dla sektora turystyki.

73. Przypomina, że platformy gospodarki współpracy powodują wzrost lokalnych kosztów mieszkaniowych poprzez zmianę przeznaczenia lokali mieszkalnych ze świadczenia usług na rzecz miejscowych mieszkańców na usługi dla podróżnych. Pomimo decyzji Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości platformy gospodarki współpracy nie są zwykłym źródłem informacji. W związku z tym wzywa Komisję Europejską do podjęcia inicjatywy ustawodawczej umożliwiającej władzom lokalnym i regionalnym regulowanie działalności takich platform na ich terytorium, tak aby podlegały one takim samym przepisom administracyjnym w zakresie wynajmu domów wakacyjnych jak tradycyjne podmioty gospodarcze.

74. Zwraca uwagę na potrzebę ustanowienia **standardowych narzędzi**, które mogłyby ukierunkować miasta, regiony i sektor przedsiębiorstw w poszukiwaniu bardziej zrównoważonych strategii politycznych, wbudowanych w nowy europejski program statystyczny i wzmacniających **monitorowanie turystyki pod względem gospodarczym, społecznym i środowiskowym**. Zwraca także uwagę na konieczność ułatwienia dostępu do danych i poprawy ich aktualności i wzajemnego powiązania oraz zapewnienia zharmonizowanego systemu mapowania.

75. Zaleca opracowanie ram prawnych w celu tworzenia i publikowania **rachunków satelitarnych turystyki** w każdym państwie członkowskim UE.

76. Opowiada się za lepszym gromadzeniem danych **na poziomie NUTS 3** na temat liczby turystów i wycieczkowiczów, innych nowych form zakwaterowania i rodzaju transportu oraz danych statystycznych na temat zakwaterowania w podziale na regiony i główne ośrodki turystyczne.

77. Zaleca wprowadzenie systemu pomiaru w celu monitorowania zużycia wody i wytwarzania emisji przez sektor turystyki, w tym przemysł turystyczny i jego charakterystyczne produkty, w ramach **rachunkowości statystycznej na temat wody, powietrza i energii**.

78. Zachęca Eurostat do dalszego badania **dużych zbiorów danych jako źródła danych** do statystyk dotyczących turystyki z uwzględnieniem wyzwań związanych z ich uzyskiwaniem, niezależnością, zaufaniem, dostępem, jakością i dostępnością w czasie.

79. Wzywa do **przeanalizowania problemu nadmiernego napływu turystów** poprzez uwzględnienie danych jakościowych dotyczących stosunku mieszkańców do turystyki w badaniach dochodów i warunków życia, szybkich szacunkach dotyczących wpływu turystyki oraz sprawozdaniu Komisji Europejskiej pt. „Jakość życia w miastach europejskich”.

80. Zaleca dalsze wspieranie działań wykorzystujących i optymalizujących szeroko zakrojone prace prowadzone w ostatnich latach przez Komisję Europejską, takie jak **system wskaźników ETIS** lub **platforma S3** ⁽¹³⁾ ds. cyfryzacji i bezpieczeństwa turystyki oraz **Tourism of Tomorrow Lab**.

81. Wzywa Komisję Europejską i Parlament Europejski do uwzględnienia w kolejnym **europejskim programie statystycznym** systemów i narzędzi monitorowania bardziej ukierunkowanych na zaspokojenie szczególnych potrzeb regionów i miast, co pozwoli na odpowiednią identyfikowalność realizowanej polityki turystycznej.

Potrzeba ponownego uznania turystyki za kluczową politykę UE, bardziej zaangażowaną w rozwój zrównoważony, zgodnie z jej wkładem i potencjałem wzrostu

82. Wyraża życzenie, by obecny kryzys był sygnałem alarmowym, zachęcającym Komisję Europejską do prowadzenia ambitniejszej polityki turystycznej dla Europy w kategoriach środowiskowych, gospodarczych i społecznych.

⁽¹²⁾ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/IP_20_194

⁽¹³⁾ <https://s3platform.jrc.ec.europa.eu/tourism>

83. Z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji dotyczącą organizacji **europejskiej konwencji poświęconej turystyce** z aktywnym udziałem regionów w celu opracowania planu działania do 2050 r. na rzecz zrównoważonego, innowacyjnego i odpornego ekosystemu turystyki europejskiej (agendy europejskiej dla turystyki 2050).
84. Wyraża gotowość do **zorganizowania konferencji zainteresowanych stron z udziałem podmiotów publicznych i prywatnych** w celu wymiany doświadczeń na temat metod odbudowy wybranych przez poszczególne ośrodki turystyczne oraz formy, którą przyjmie w przyszłości turystyka UE.
85. Oczekuje, że Komisja Transportu i Turystyki Parlamentu Europejskiego dołączy do wysiłków KR-u na rzecz wypracowania **silnej polityki turystycznej w UE** .
86. Proponuje zorganizowanie **wspólnej sesji Komisji Transportu i Turystyki Parlamentu Europejskiego oraz Komisji NAT KR-u** w celu omówienia przyszłości polityki turystycznej w UE po kryzysie wywołanym przez COVID-19, w związku z dyskusjami dotyczącymi wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027.
87. Z zainteresowaniem oczekuje na kontynuację ścisłej współpracy **z grupą ds. turystyki Parlamentu Europejskiego** i wzywa do pełnego włączenia go w prace tej grupy w celu przedstawiania podczas jej debat głosu szczebla lokalnego i regionalnego.
88. Ponownie podkreśla, że istotne jest, by państwa członkowskie oraz władze regionalne uwzględniły w swoich **programach operacyjnych** na okres po 2020 r. priorytety turystyki w celu promowania dostępu do finansowania europejskiego i finansowania projektów turystycznych.
89. Zwraca uwagę, że **dostęp MŚP i ośrodków turystycznych do obecnego mechanizmu finansowania jest utrudniony, i proponuje stworzenie konkretnych narzędzi** (punktu kompleksowej obsługi lub narzędzia internetowego), powiązanych z instytucjami zarządzającymi europejskimi funduszami, aby ułatwić składanie i rozpatrywanie wniosków.
90. Zaleca, by Europejski Komitet Regionów zacieśnił **współpracę ze Światową Organizacją Turystyki** w oparciu o protokół ustaleń i opracowanie wspólnych planów działania.
91. Wzywa Radę, by zapewniła udział jego oraz reprezentowanych przez niego władz lokalnych i regionalnych w swych **grupach roboczych i posiedzeniach** związanych z turystyką.
92. Proponuje sformułowanie nowych **europejskich ram zrównoważonej turystyki** , zgodnych z Zielonym Ładem i Agendą ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, które respektują strategie uruchamiane w tym zakresie przez regiony i które łączą różne obszary polityki realizowanej przez UE w tej dziedzinie, takie jak wspieranie cyfryzacji sektora, propagowanie inteligentnych ośrodków turystycznych, obniżenie emisyjności działalności, promowanie gospodarki o obiegu zamkniętym, zachęcanie do zrównoważonej i sprzyjającej włączeniu społecznemu turystyki, ograniczanie wyludniania się obszarów wiejskich, poprawa zarządzania partycypacyjnego i współpraca publiczno-prywatna.
93. Zwraca się do Komisji Europejskiej o zastanowienie się nad utworzeniem **dyrekcji generalnej odpowiedzialnej wyłącznie za zrównoważoną turystykę** i o zainteresowanie Parlamentu Europejskiego tym samym, by powołał specjalną komisję zajmującą się zrównoważonym rozwojem turystyki.

Bruksela, dnia 10 grudnia 2020 r.

Apostolos TZITZIKOSTAS

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów